

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ – ZEMĚ PŘÍSTĚHOVALCŮ

Po skončení napoleonských válek začalo do Severní Ameriky odcházet stále více Evropanů. To byl počátek **velkého přistěhovalectví**, které trvalo přes 100 let. Za tu dobu přišlo do Spojených států (USA) skoro **35 milionů přistěhovačů** pocházejících zejména ze severní a západní Evropy. Plavili se do Ameriky s vidinou lepšího života.

Přistěhovačci na „divokém západě“ (dobová fotografie)

Ve kterém století si začali přistěhovačci z Evropy zakládat osady na východním pobřeží Severní Ameriky? Připomeňte si události vedoucí ke vzniku USA.

Které současné státy řadíme do západní a které do severní Evropy?

První, co přistěhovačci spatřili po dlouhé cestě z Evropy přes Atlantský oceán, byla socha Svobody. Na bronzové desce uvnitř podstavce sochy můžeme číst tato slova: „Pošlete mi znavené a chudé, kteří svobodně a volně dýchat touží, kdož jsou od svých rodných břehů vypuzeni, bezdomovce, lidi utýrané bouří. Vedle zlaté brány pochodeň má září.“

Mnohé Evropany přilákala do Ameriky také tzv. „**zlatá horečka**“, která vypukla v 2. polovině 19. století po zprávách o nalezení zlata v **Kalifornii**. Po vyčerpání kalifornských nalezišť začali zlatokopové rýžovat zlato na **Aljašce**.

Zlato bylo v Kalifornii objeveno v roce 1848. Řekněte, k jaké události došlo v témže roce v některých evropských zemích.

Které drahé kovy se v našich zemích těžily už ve středověku? Jak se nazývala města, kde se tyto drahé kovy těžily?

Rýžování zlata

SOUŽITÍ INDIÁNŮ A BĚLOCHŮ

Na západ od prvních amerických osad se rozkládala území osídlená **původními obyvateli amerického kontinentu – indiány**. Americká vláda měla zájem na tom, aby se osadníci usazovali i na těchto územích a obdělávali zde půdu dosud ležící ladem. Kolonizace „divokého západu“ však narazila na odpor indiánů, kteří přicházeli o svá loviště. Docházelo k **bojům mezi osadníky a vládním vojskem** na jedné straně a **indiány** na straně druhé. Indiáni byli násilně přesídlováni do vyhrazených **rezervací** a mnoho indiánských kmenů bylo zcela **vyhlazeno**.

K **ojedinelému vojenskému úspěchu** indiánů došlo na území dnešního amerického státu Dakota. Americká armáda sem podnikla výpravu proti indiánům kmene **Siouxů u řeky Little Big Horn**. Vojáci plukovníka **Custera** [kastra] byli sjednocenými kmeny indiánů, vedenými především náčelníkem **Sedícím Býkem**, obklíčeni a do jednoho pobiti. Vládní vojska dál indiány vyvražďovala a vytlačovala do vymezených rezervací.

Sedící Býk

Který německý spisovatel napsal oblíbené romány o životě indiánů, i když Ameriku nikdy nenavštívil?

ROZPORY MEZI SEVEREM A JIHEM

Sever a Jih USA se vyvíjely **odlišně**. V severních státech se rozvíjel **průmysl** s tovární výrobou a obchodem, dobytkařskými a obilnářskými farmami. **Jižní státy** byly **zemědělským krajem**, kde se na **plantážích** pěstovala především bavlna, cukrová třtina a tabák. Bohatí **plantážníci využívali k práci otroky** přivážené z **Afriky**.

Při převozu lodí z Afriky na americké plantáže byli černoši vystavováni nelidským podmínkám.

S pojmem otroctví jste se seznámili v 6. ročníku. Čím se vyznačovalo a v kterých částech světa jste se s ním už setkali?

Lidé na Severu žádali **odstranění otroctví**. K nim patřil i tehdejší prezident USA **Abraham Lincoln** [ejbrhem linkoln]. Naopak **plantážníci z Jihu** nechtěli přijít o levnou pracovní sílu, a tak se **proti zrušení otroctví tvrdě bránili**. **Jedenáct jižních států** z tohoto důvodu odmítlo být součástí USA a **vyhlásilo nový stát, tzv. Konfederaci**.

Abraham Lincoln pocházel z chudé farmářské rodiny. Vedle svého zaměstnání (byl dřevorubcem, vorařem, prodavačem i poštmistrem) se neustále vzdělával, až se stal **právníkem**. Jako poslanec předložil v Kongresu **zákon o zrušení otroctví**, který byl přijat. Krátce nato (už jako prezident) byl zavražděn. Dodnes je považován za vzor čestného a spravedlivého politika, je uctíván jako **nejlepší americký prezident**.

Lincolnovou zásadou bylo: „Vláda lidu, lidmi, pro lid!“ Vyjadřoval tím to, co označujeme jako „americká demokracie“. Dokážete jeho slova blíže vysvětlit?

Jednotlivé skupiny sestaví po společné poradě žebříček oblíbenosti dnešních českých politiků. Bude následovat beseda, kde svůj názor podložíte argumenty.

Atentát na Abrahama Lincolna

Rozdělení USA ve válce Severu proti Jihu

VÁLKA MEZI SEVEREM A JIHEM

Napětí mezi Severem a Jihem přerostlo v krvavou **občanskou válku**. **Státy Severu** měly více prostředků a **početnější i lépe vyzbrojenou armádu** než Jih. Válka trvala čtyři roky (1861–1865). Skončila **porážkou vojska Jihu**. Díky vítězství severních států bylo **otroctví zrušeno** a černoši získali formálně stejná práva jako ostatní obyvatelé Ameriky. **Spojené státy americké zůstaly i po válce jednotné**.

Mnozí Jižané však odmítali uznat stejná občanská práva pro **černé Američany**, terorizovali je a vraždili. Za tím účelem založili organizaci **Ku-klux-klan** a další rasistické spolky.

Která část USA a proč se bránila zrušení otroctví?

Vysvětlete pojem „občanská válka“.

Diskutujte o tom, zda jsou v současné době všude na světě dodržována lidská a občanská práva.

Vysvětlete pojem „rasismus“ a jeho projevy v současné době ve světě i v naší zemi.

Zopakujte si, proč má vlajka USA 13 pruhů. Kolik má v současné době hvězdiček a co znamenají?

Výjev z bitvy u Gettysburgu r. 1863, která skončila rozhodujícím vítězstvím států Severu nad státy Jihu.

HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ USA

Po skončení občanské války došlo v USA k nebyvalému **hospodářskému rozvoji**. Byla objevena bohatá **ložiska uhlí, železné rudy, petroleje**, **vzkvétal průmysl a obchod**. Byla dokončena první **transkontinentální železnice** spojující východní a západní pobřeží. To umožnilo, aby v doposud neobydlených místech vyrůstala **velká města**, kde vznikaly obrovské **továrny, obchody a banky**.

Další z příčin rozvoje USA byla i **svoboda podnikání**. V podnikání i v životě se prosazovali nejspokojnější a také nejprůbojnější jednotlivci. USA bohatly i **vývozem bavlny a obilí** a později také **rozvojem automobilového a elektrotechnického průmyslu**.

Která země byla označována za „dílnu světa“? Jaké bylo v 19. století hospodářské postavení Rakouska v Evropě?

plantáž: **anglicky – plantation** [plɑ:n'teɪʃn] **německy – die Plantage**
otroctví: **anglicky – slavery** ['sleɪvəri] **německy – die Sklaverei**

Válka Severu proti Jihu: Čítanka 8, str. 66–67
Rasismus: Biologie 8, str. 15

soužití (ve smyslu dvou etnik): **anglicky – coexistence** [ˌkəʊɪɡ'zɪstəns]
německy – das Zusammenleben

Soužití indiánů a bělochů: Čítanka 8, str. 54
Little Big Horn: Čítanka 8, str. 70
Migrace obyvatel: Zeměpis 8, 1. díl, str. 19